

Regionstyrelsens yttrande över granskning av delårsrapport per augusti 2024

Regionens revisorer har den 4 november 2024 överlämnat missiv gällande granskning av Region Västerbottens delårsrapport per augusti 2024 (REV 15–2024). Granskningsrapport är ställd till regionstyrelsen.

Revisionens iakttagelser och grundläggande granskning

Bedömningen är att årsbokslutet är upprättat i enlighet med gällande regler och ger en rättvisande bild av regionen resultat och ekonomiska ställning. Revisorerna bedömer att resultaten för fullmäktiges verksamhetsmål och finansiella mål var svaga, samt instämmer inte i styrelsen bedömning om att regionen delvis hade god ekonomisk hushållning. Revisorerna anser att resultaten inte är förenliga med god ekonomisk hushållning.

Granskningen visar brister i styrelsen underlag vilket medfört svårigheter att avgöra i vilken grad styrelsen och nämnderna uppfyller fullmäktiges verksamhetsmål. Revisorerna ser en risk i att styrelsen är för optimistisk i sin bedömning av resultaten.

Revisorerna gör samma bedömning som regionstyrelsen att resultaten inte är förenliga med god ekonomisk hushållning. Detta är baserat på de svaga resultaten för finansiella målen och verksamhetsmålen samt att regionen redovisar ett negativt ekonomiskt resultat och balanskravsresultat.

Med utgångspunkt i granskningarna lämnar revisorerna fyra rekommendationer till regionstyrelsen. Regionstyrelsen delar revisorernas uppfattning i revisionens iakttagelser och lämnar följande kommentarer till rekommendationerna.

Revisorernas rekommendationer till regionstyrelsen:

- Säkerställ att det finns genomarbetade planer och en strategisk styrning som möter det ekonomiska läget.

En väl fungerande planering- och budgetprocess är centralt i den strategiska styrningen.

Under 2023 implementerades en ny planeringsprocess som ska ge bättre möjligheter att knyta ihop uppföljning och planering. Den politiska och verksamhetsmässiga styrningen behöver sitta ihop på ett bättre sätt och behöver mer parallella arbetssätt under året och mellan de olika planeringsnivåerna. Under 2024 har en översyn av budgetprocessen genomförts och information till regionstyrelsen ges under hösten.

Regionstyrelsen har tillsammans med övriga nämnder ett kontinuerligt pågående arbete i syfte att förbättra ledning och styrning. Att stärka ledning och styrning är också ett riktat uppdrag från regionfullmäktige till hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen.

Det planeras för att på ett bättre sätt stödja verksamheten med underlag för prioritering och resursfördelning. Exempelvis med hjälp av produktions och kapacitetsstyrning (PKS), nya månadsuppföljningen Kvalitet i grunduppdraget och jämförelser med andra.

Grundläggande förutsättningar för att förstå och möta verksamhetens behov är att ha kunskap om hur stora behoven är, kunskap om tillgängliga resurser samt kunskap, metoder och rutiner för att styra dessa kapaciteter och resurser så att de nyttjas på effektivast

möjliga sätt. Faktabaserade och förankrade underlag som en central del i resursfördelningen kommer dock att ta tid att införa. Målet är att succesivt förbättra möjligheten att använda faktabaserade underlag så att resursfördelningen speglar verksamhetens uppdrag och behov på ett bättre sätt.

Under 2023 påbörjades även ett arbete med en långsiktig handlingsplan för hälso- och sjukvårdens målbild 2030. Det långsiktiga arbetet kommer att fortgå under de närmsta åren och kommer att vara betydelsefullt i den strategiska styrningen framåt.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Översyn av budgetprocessen med fokus på att utveckla metod som stöd för prioriteringar och resursfördelning.	2024–2025
Genomföra uppdraget Stärka vår ledning och styrning	2024–2027

- Utveckla analyserna av genomförda åtgärder för ekonomi i balans. Varför de inte varit tillräckliga.

Utifrån det ansträngda ekonomiska läget är det nödvändigt för verksamheterna att prioritera. I samband med budgetarbetet tar verksamheten fram specificerade åtgärder i sina planer. Löpande under året genomförs verksamhetsdialoger på alla nivåer, där analyser av händelser och aktiviteter ska medverka till att önskade effekter uppnås.

Innan en åtgärd beslutas bör orsaken till avvikelserna utredas, eventuella konsekvenser och den ekonomiska effekten beskrivas. Att kontinuerligt och systematiskt utvärdera effekten av pågående åtgärder och vid behov omvärdera beslut är också centralt. Om inte tillräcklig effekt uppnås ska nya åtgärder sättas in.

För att erhålla ett mer proaktivt arbetssätt tas det fram långsiktiga prognoser där ekonomiska utmaningar identifieras i ett tidigt skede. Detta för att ge nämnderna men även förvaltningarna bättre möjlighet att utvärdera, planera och hantera åtgärder utifrån givna förutsättningar.

För att kunna vara proaktiva ser dock regionstyrelsen att det krävs mer fokus på arbetet före, under och efter genomförandet av en åtgärd. En förutsättning för att önskad effekt ska uppnås är en väl underbyggd analys. För detta krävs också att de underlag som finns att tillgå håller tillräcklig kvalitet.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Utveckla stödet till verksamheten för en bättre beredning och styrning av åtgärder. I det ingår att utveckla det systematiska arbetet av analyser och löpande omvärdera pågående åtgärder för att säkerställa att effekt uppnås.	2024–2025
Fortsätta identifiera indikatorer med koppling till kvalitetsuppföljning av grunduppdraget.	2024–2025
Försätta utveckla och kvalitetssäkra data för analys.	2024–2025

- Utveckla uppföljningen av fullmäktiges verksamhetsmål. Säkerställ att det finns tillräckliga underlag med bra kvalitet för att bedöma verksamhetsmålen resultat vid årets slut.

Det pågår ett arbete med att förbättra kvaliteten på nämndernas indikatorer och det sker samtidigt succesivt ett lärande i organisationen. Under 2022 utarbetades en checklista för

framtagande av indikatorer. En mer gedigen process för framtagandet av nämndplaner för 2023 innefattar bland annat att indikatorerna som ingår i nämndplan har gått igenom tydligare kvalitetskontroller. Systemstödet Stratsys innebär även att vi tydligare dokumenterar exempelvis mätmetoder, datakällor och ansvariga för våra indikatorer.

En gemensam struktur för nämndplaner finns sedan 2023, med delmål som bryts ner till indikatorer, underlättar möjligheten att göra bättre övergripande bedömningar. En ny regionplan har antagits för 2024–2027 som tydligare uttrycker viktiga förflyttningar och därför borde göra det lättare att utvärdera hur organisationen uppnår regionmålen. Under 2024 har tydligare kriterier tagits fram för bedömning av nämndernas delmål och sambandet med nämndernas indikatorer.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Fortsätta arbetet med att dokumentera grundläggande kvalitetsfaktorer för indikatorer.	2024–2025
Utveckla förutsättningar för regionstyrelsens uppsiktsplikt kring målstyrning i samband med delårsrapport och årsredovisning	2024–2025

- Utveckla redovisningen av verksamhetsmålen i delårsrapporten, så att det finns rimliga förutsättningar att verifiera styrelsens bedömningar av resultat vid årets slut.

Regionstyrelsen kommer undersöka möjligheten att inkludera en sammanfattning av varje nämnds resultat i den samlade delårsrapporten, så att det blir tydligt vilka nämnder som har följt upp specifika mål utan att behöva titta i respektive rapport. Det kan vara ett hinder att göra detta då rapporten redan är ett omfattande och ska kunna vara tillgängligt för allmänheten.

Det är viktigt att sträva efter att vara transparent i hur bedömningen av regionmål går till och ska undersöka hur vi kan vara tydligare i hur viktningen av nämndernas resultat görs för att bedöma regionmålen.

Eftersom regionmålen i regionplan 2024–2027 tydligare uttrycker viktiga förflyttningar under perioden ställer det också högre krav. Styrelsens bedömning är att nämndernas planer har en tydligare koppling mot målen i regionplan än i tidigare regionplanperiod, men det finns fortfarande brister, så som de som revisorerna påpekar. Styrelsen har utvecklat sin månadsrapportering och ska undersöka hur uppföljningen av regionmålen kan utvecklas vidare.